

La llum i la muntanya. Una aproximació a la pintura de Jordi Fulla

CRISTINA PASTÓ

Espanha, artista visual. Professora na secção de gravura da Facultat de Belles Arts da Universitat de Barcelona (UB). Membro do grupo 13L, Llibres d'Artista. Doctora en Belles Arts, UB.

Artigo completo submetido em 20 de janeiro e aprovado em 8 de fevereiro de 2012.

Resum: Aquest article pretén presentar l'obra de Jordi Fulla, nascut a Igualada (Barcelona) el 1967 i amb una trajectòria com artista de més de 20 anys d'experiència, tot reflexionant i valorant alguns aspectes fonamentals del seu treball.

Palaures clau: pintura, mirada, temps.

Title: *The light and the mountain: an approach to Jordi Fulla's painting*

Abstract: This article analyses the work by Jordi Fulla, born in Igualada (Barcelona) in 1967 and a career as an artist over 20 years experience, reflecting and evaluating some fundamental aspects of their work.

Keywords: painting, gaze, time.

Introducció

Potser no és cap casualitat que l'any 1967, l'any que va néixer Jordi Fulla, la càpsula *Apolo 1V* arribés a la Lluna. Aquest esdeveniment permetria *veure's* des de fora per primera vegada i tenir una imatge de la Terra. Aquesta imatge és la imatge que -tal com expressa el propi artista- ha dibuixat molt temps sense saber-ho.

La representació de la superfície de la terra, l'aire, l'aigua... des de sempre han estat els elements essencials de la seva pintura, com si es tractés d'un abecedari amb el qual va confegint un llenguatge secret. Sempre pintats amb gran realisme i precisió fotogràfica, aconseguida en bona part per un ús especialment meticulós de l'aerògraf. "Escampar la pintura amb aire em permet un joc poètic entre allò que el meu ull i la meva mà dicten i l'aire configura" (Fulla, 2005: 40).

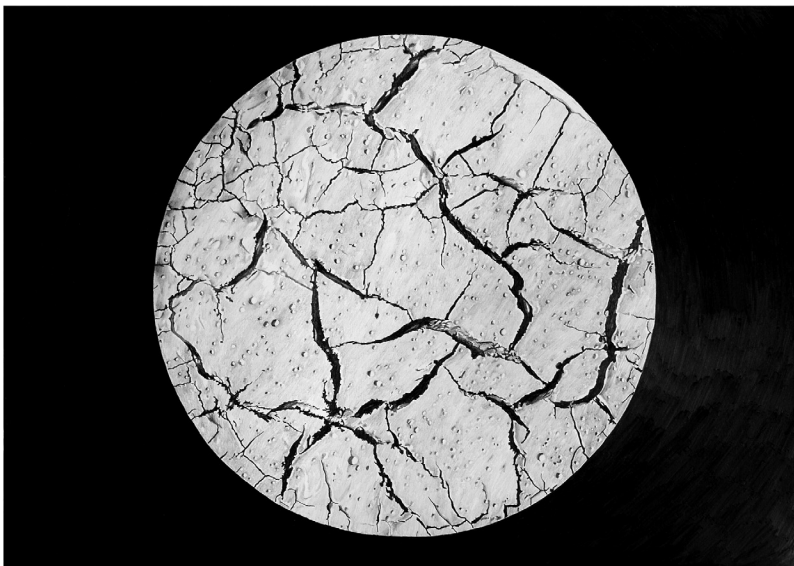

Figura 1 – Jordi Fulla, CAT 671, grafit sobre paper, 42 x 60 cm, 2010 (imatge cedida per l'autor).

La mirada i el temps

Les pintures de Jordi Fulla transmeten una profunda consideració per la mirada, lenta i contemplativa, que gaudeix del més petit detall i un gust per l'ofici de pintor. Tenim la necessitat d'acostar-nos a les seves peces i mirar-les de ben a la vora per endevinar com estan fetes i alhora ens cal veure-les de lluny i “pensar-les”. Ell mateix ens diu que treballa amb la mirada que proposa la pintura i el resultat és inevitablement un artifici: la finestra del món que planteja la tradició de la pintura esdevé una paròdia de la realitat a causa de la bidimensionalitat del mitjà.

La nostra mirada en general és una mirada plana, ràpida, feta d'acumulació d'imatges que moltes vegades no han estat veritablement escrutades, investigades perquè no hi ha temps, perquè hi ha una saturació: “mirem molt però veiem poc” diu Jordi Fulla (Fulla, 2011). Ell ens proposa una visió a través d'un ull aparentment tècnic o científic. Allò que veiem no ho veiem directament sinó a través d'un filtre, d'una interpretació. I aquest filtre hi és allà representat: en moltes de les seves pintures al primer pla hi ha el forat d'un pany, o una lent, o una bombolla o una xarxa... a través dels quals mirem. I aquest forat per on mirem pot ser també un punt a l'espai.

Fulla suggereix una revisió dels nostres criteris de percepció a partir d'un replantejament de la disciplina pictòrica escollint l'empremta processual que

Figura 2 – Jordi Fulla, *Le bâtisseur qui chatouille IV*, 42x 60 cm, acrílic i paper sobre fusta, 2010 (imatge cedida per l'autor).

evoca l'ús de les tecnologies digitals. En la seva pintura aconseguim que tinguem la sensació d'estar observant una imatge tecnològica, altament processada i manipulada però la necessitat d'acompassar el treball del pintor a les tecnologies l'ha fet retornar al temps real, al temps de l'estudi del pintor i nosaltres ho descobrim quan ens hi acostem de molt a la vora i veiem els traços del grafit, el gest del pinzell...

En una de les darreres exposicions, *Sauter d'un nuage à un autre* (galeria Trama, desembre-gener 2011), notem com hi ha la intenció molt clara per part del pintor que l'espectador vegi la pinzellada gruixuda i lliure de pintura o el traç fi del dibuix, en contrast amb altres elements explicats amb la precisió fotogràfica que habitualment fa servir. És important que el fet de dibuixar o pintar siguin allà ben visibles, - com si els veiessim ampliat - perquè sigui ben evident que estem mirant una pintura i no una fotografia, per tal que el fet de mirar esdevingui un acte conscient (Figuras 1 y 2).

Ens proposa que contemplem la seva pintura, d'una manera atenta i en sintonia amb com ha estat elaborada. Ell mateix, comentant les coses que són més importants del seu treball, diu: "Jo sóc un artista molt lligat al concepte de taller. És a dir, necessito treballar-hi de forma constant i metòdica i cada dia m'hi passo moltes hores" (Fulla, 2005: 36). D'aquí que també li interessi especialment el cinema perquè és proper al temps que usa la pintura i a més és un mitjà que aconseguix retenir l'espectador, l'obliga a quedar-se allà davant, mirant.

Figura 3 – Jordi Fulla, *Caprichos de la naturaleza I*, 92 x 100 cm, acrílic/fusta, 2003 (imatge cedida per l'autor).

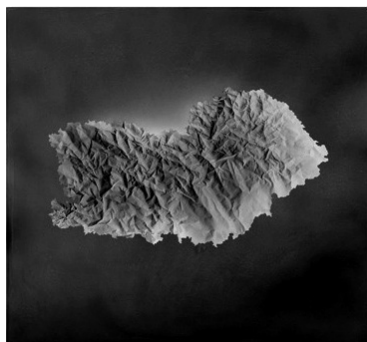

Figura 4 – Jordi Fulla, *Caprichos de la naturaleza II*, 92 x 100 cm, acrílic/fusta, 2003 (imatge cedida per l'autor).

Allò transitori

És com si el món es tornés transitori, impossible d'aferrar-se a res, com la fragilitat implícita de la gota d'aigua que es trenca si provem d'agafar-la (Fulla, 2005: 31).

L'interès pels elements naturals i la seva representació -que ja veiem en les seves primeres pintures - de seguida ens fa pensar en la manera com diverses tradicions han intentat explicar la naturalesa a través de quatre elements o estats de la matèria: la terra, l'aigua, l'aire i el foc, aquest últim representat, en el seu cas, a través de la llum. I es podria dir que a més hi ha un cinquè element, el temps (Figuras 3 y 4).

En la seva obra els conceptes s'expliquen sempre per oposició: la superfície polidíssima d'una pedra en contrast amb la rugositat de la muntanya, la solidesa d'una roca darrere la fragilitat d'una bombolla, etc... El quadre és un espai de trobada, un lloc de conflicte latent, sota l'aparent quietud. Un pla ens descobreix el següent i així consecutivament com si entressim en un jardí japonès on a través de successives portes vas accedint a cada nou espai.

La pintura "L'ombre des mes doigts III" (Figura 6), exposada a la galeria Trama (gener 2012), és per ell una de les peces més significatives perquè sintetitza la fragilitat del temps i les coses. La bombolla que apareix al centre del quadre -pintada amb un gran realisme- per un atzar impossible conté una muntanya-illa, i aquesta muntanya és justament d'aigua, és un iceberg. Inevitablement penso amb unes paraules de Zygmunt Bauman quan parlant de la incertesa i fragilitat de la vida contemporània diu: "cada cop queden menys

Figura 5 – Jordi Fulla, *Endangered species*, 122 x 114 cm, acrílic/ tela, 2011 (imatge cedida per l'autor).

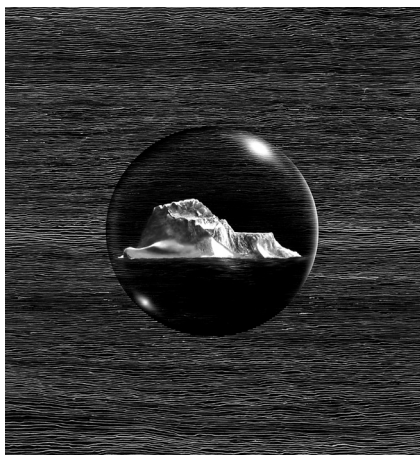

Figura 6 – Jordi Fulla, *L'ombre de mes doigts III*, 122x114 cm, acrílic/ tela, 2011 (imatge cedida per l'autor).

illes d'estabilitat, i cada cop són més fràgils” (Bauman, 2011). L'iceberg és una illa d'inestabilitat? Faig immediatament una connexió mental amb la sèrie de pintures també de l'artista amb el títol “Islands” dels anys 2002-2004 on pinta diverses illes, vistes des de dalt en una visió aèria. En cada tela hi descobrim una illa diferent: una illa de terra ferma voltada de mar; una illa d'aigua blau profund com un pou; una illa blanca de glaç o d'aire transparent que és alhora un forat de llum, etc...

Com a contrapunt a la pintura “L'ombre de mes doigts III” jo destacaria una altra peça “Endangered species” (Figura 5) on hi ha pintada una gran teranyina i una petita bombolla que s'hi acosta. Podem imaginar que en el temps següent immediat: la bombolla a l'entrar en contacte amb la teranyina es desfarà i desaparixerà. Pensem amb les hores que l'aranya amb la seva saviesa innata ha anat construint amb mètode obstinat -com l'obstinació del pintor- aquella teranyina perfecta en la forma, immensament bella i tremendament eficaç.

Conclusió

En l'obra de Jordi Fulla destacariem bàsicament la necessitat d'investigar les relacions ambivalents entre els objectes i la seva representació i d'altra banda la posició del subjecte com a observador, espectador i actor: el quadre com a lloc d'encontre.

A Jordi Fulla quan li pregunten pel sentit de la seva pintura diu “estar fent una cosa que no serveix per res em sembla tremendament útil, per això

m'agrada" (Fulla, 2011), irònic i contundent com un aforisme d'E. Cioran quan sentència: "el fet que la vida no tingui cap sentit és una raó per viure, la única en realitat" (Cioran, 2000). Aquesta possibilitat d'escapatòria i profunda implicació que li proporciona la pintura és el motor que va teixint la seva obra, el seu pensament i el seu temps vital.

Referències

Bauman, Zygmunt (2011) *La meritocràcia està greument ferida*, entrevista Carles Capdevila, diari ARA, 25/12/2011.

Cioran, Emil Michel (2000) *Ese maldito yo*. Barcelona: Tusquets editores.

Fulla, Jordi (2005) *Jordi Fulla, JF/9705*, llibre-catàleg editat per la galeria Trama de Barcelona. ISBN: 84-609.4802-1.

Fulla, Jordi (2007) *La maison de bois sur*

île, catàleg editat per la galeria Trama de Barcelona per l'exposició de l'artista (febrer-març 2007). DP: B-8283-2007.

Fulla, Jordi (2011) *Sixteen-Thousand days on the roof*, catàleg editat per la Fundació Vila Casas, arran de l'exposició de l'artista a l'Espai VolART de Barcelona (setembre-desembre 2011), comissariada per Glòria Bosch Mir.